

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztik: Dr. KUN BÉLA és Dr. RÉVÉSZ IMRE. Főmunkatárs: Dr. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Nagygyűlések.

Néhány nap multán megint gyűlnek a pásztorok és más egyházi előjárók, az ország minden részéből, hogy részben tanulságos konferenciákkal gyarapítsák tudásukat, részint demonstratív nagygyűléseket tartsanak.

A konferenciákról, amelyeknek áldásos és termékenyítő hatása vitánfelüli, nem akarunk ez alkalommal szólni. A konferenciák, akárki rendezi azokat s akármily igényeket állítunk is velük szemben, mindig hasznosak, különösen az olyan emberekre, mint lelkipásztortestvéreinknek nagy része, akiknek magukkal egyenlő műveltségű emberekkel naponta érintkezni nem áll módjukban. Ezek az efféle konferenciákon még akkor is lelki gyarapodást nyernek, ha semmi újat nem hallanak is. Holott bizonyára hallanak újat is minden alkalommal, mert hiszen lelkipásztortestvéreink legnagyobb részének az sem áll módjában, hogy a tudomány fejlődését állandó figyelemmel kísérhesse. — A konferenciák áldásos volta tehát kétségtelen.

Nem vagyok egészen ilyen bizonyos a nagygyűlések áldásos volta felől. Valamikor, amikor még Baltazár Dezső nemesak szimboluma, de inkarnációja is volt az ORLE-mozgalomnak, ezek az ORLE-gyűlések mindannyiszor a szenzáció erejével hatottak. Barátok és ellenségek izgalommal néztek a nagygyűlés elébe és napokon vagy heteken át táplálkoztak vagy rágódtak az ott feltalált szellemi csemegén. Sőt a hozzám hasonló hüvösek is, akik sem extázisba, sem gyűlöletbe nem estünk az ORLE-mozgalomért, akik annak sok igazsága és jó eredménye mellett megláttuk a tévedéseit is, mondom, mi fanyar hüvösek is érdeklődéssel néztünk az ORLE-napok elé és a tudósítások elolvasása után váltig eltöprengtünk, vajjon volt-e és mennyi volt a reális haszna ennek a nagygyűlésnek, vajjon a fogcsikorgatást, amit némely berkekben okozott, felülmulta-e a termelt szebb és erősebb muzsika. Mert, hogy szép muzsikát is termelt, az kétségtelen lehetett előttünk.

Most már a kórus megerősödött: két szólamra is zeng, mióta az országos presbiteri szö-

vetség létesült. Mi ugyan a kálvinizmus szempontjából — itt nyomaték okából használjuk ezt a szót — stilszerűbbnek és helyesebbnek találtuk volna, ha az országos presbiteri szövetség nem kísérő kórusa, hanem beleolvasztója lett volna az ORLE-nek. Deilyen elvi kérdéseken nyargalni hiábavaló. A praktikus szempontok állnak azonban előtérben, amikor felvetjük a kérdést: vajjon helyes-e, megokolt-e esztendőről-esztendőre ilyen díszfelvonulásokat csinálni, amelyeknek imponáló ereje fogyatkozóban van.

Nem első alkalom ez, amikor ez a kérdés gyötör bennünket. Két évvel ezelőtt is kifejeztük csendben ezt a gondolatunkat, de akkor a méltán ünnepelt vezérnek húszesztendős jubileumi alkalma visszatartott attól, hogy ezt az igen is jelentős kérdést nyilvánosan is feltegyük. A mult évben viszont maga az ORLE jubilált, megint nehéz volt ez ellen szólni. Az idén ilyen érzékenységi szempontok nem tarthatnak vissza.

Lehet, hogy megint félreértének bennünket, mint ahogy már más alkalmakkor is félreértették jószándékú szavainkat. Ám a magyar református egyháznak a presbiterok által képviselt egyeteme érdekében helyénvalónak tartjuk megkérdezni a rendezőktől: a református presbiterok erkölcsi súlyának és jelentőségének emelésére szolgál-e az, hogy évenként egyszer felvonultatnak közülök annyit-amennyit úgynevezhető „népség-katonaság“-nak?

Ám legyen meg a presbiterok szövetsége. Ám tartsanak számára konferenciákat, akár-mennyit. Annak hasznát veszik. De azért, hogy hódoló díszmenetül szolgáljanak s egy pörkölt ebéd elköltése után elégedetlenül hazamenjenek, úgynevezett nagygyűlésekre ne citálják őket.

Valamikor a Baltazár Dezső keményszavú elnöki beszédei után sűrűn csóváltgatták a fejüket református atyák is. Most ezek a fejcsóváló atyák vissza gondolhatnak és beláthatják, hogy azok a „megbotránkoztató“ beszédek sokkal több szolgálatot tettek a magyar református-ságnak, mint a mostanában divatba jött ünnepi parádék.

Kun Béla.

Az Országos Református Szeretetszövetség 1932—33. évi beszámolója s 1933—34. évi munkaprogramja.

A Szeretetszövetség f. évi július 20-án Debrecenben Téglássy Andor elnöklete alatt tartotta ig.-választmányi gyűlését, amelyen Kiss Ferenc ügyv. igazgató beszámolt a múlt év eredményeiről s előterjesztette a következő évi programját.

Beszámolásának anyaga a következő:

A Szövetség propaganda célból értesítő adott ki 140,000 példányban, amelyet a lelkészi hivatalok útján osztott szét a diakonusok munkájának bevezetése és megkönnyítése céljából. Huszonöt egyházmegyébe huszonnég taggyűjtő diakonus ment ki, akik 50,000 tagot és 26,214 P-t gyűjtöttek. Két egyházmegyében női kiküldöttek az ORSz. női osztályát igyekeztek elég szép eredménnyel megszervezni. — Ugyancsak propaganda célból a Szövetség 73 helyen rendezett szeretetszövetségi napot istentiszteletek és estélyek tartásával. Szintén ezt a célt szolgálta a Lelkészegyesület Diakónia című rovata. A Szövetség munkájának ismeretetésére s eszméjének terjesztésére most van nyomás alatt a 60,000 példányban megjelenő szövetségi naptár, 10 iven 50 képpel, amelyet 40 filléres árban a lelkészek irányítása mellett hadirokkantak fognak árusítani, amely munkáért 6000 P-t kapnak.

A Szövetség működő intézményei: Hejőpapiban az Erzsébet-árvaház 12 gyermekkel, a Júlia által vezetett árvaház 2 árvával, Szikszón Csontos Margit árvaanyasága mellett 4 árvával. A Szövetség Hejőpapiban 11,000 P költséggel új árvaházat épített s a bérelt árvaházat új helyiséggel láttatta el. Az özv. Vizsolyiné-féle telken gyümölcsöst létesített, az összes udvarokat fásította s faiskolát szervezett. Ugyanitt özv. Kádár Józsefné házas beltelkét s másfél hold földjét árvaház céljaira a Szövetségnek adományozta. Szikszón egy nagyobb lakást bérelt ki a bővítendő árvaház céljaira. A fehérgyarmati kórház épületadományozását a Belügyminiszter jóváhagyta s az ingatlan átvétele megtörtént. A felszerelés érdekében Kézy Ignác helybeli lelkész, Sipos József esperes, Szabó János kocordi lelkész és felesége indítottak nagyszabású, már eddig is szép eredményt mutató, gyűjtést. Földesen özv. Karacs Elekné négy szobás lakóházát ajánlékozta a Szövetségnek. Berettyóújfalu község két tisztviselői lakást adott át használatra ugyanerre a célra. Derecske község ma is működő szegényházát ajánlotta fel kezelésre s kibővítés esetén tulajdonjoggal. A kiskunhalasi egyház a Topán Gergelyné-féle árvaház alapítványt kész átengedni használatra árvaház céljaira. A kisújszállási Nőegylettel ügyvezető szintén tárgyalást folytat a most szünetelő árvaház átvétele és működésbe helyezése iránt.

A Belügyminiszter a Szövetség céljaira 6000 P-t adományozott s ígéretet tett arra nézve, hogy elhagyottakká nyilvánított gyermekeket bizonyos tartási díj fizetése mellett hajlandó a Szövetség árvaházaiba beutalni. A kereskedelmi Miniszter a Szövetség diakonusai számára ingyen utazásra jogosító igazolványt nem adott, de havonként öt féljegyet engedélyezett. A földművelésügyi Miniszter a fehérgyarmati rokkant menház telkének befásításához 120 darab oltványt adományozott. A honvédelmi Miniszter ugyanezen menház részére ideiglenes használatra 40 darab vaságyat, szalmazsákokat és lepedőt utalt ki. A Konvent a missziói alaphól 500 P segélyt folyósított.

Ügyvezető a debreceni diakonisszaképző-intézettel megállapodást létesített, melyszerint az intézet f. év őszétől kezdve két s azután évről-évre újabb két-két testvért bocsát a Szövetség szolgálatára. Testvéri egyetértés létesült a szociális missziós testvérképző intézettel is, amelytől a Szövetség már két testvért vett átál s ezt a viszonyt a jövőben mélyíteni kívánja.

A Szövetség az anyáknál maradó árvák közül 47-et segélyezett, 206 P havi ellátmánnyal, ezenkívül a Kálvineum nagyon súlyos helyzetére tekintettel a Kálvineum részére is 500 P segélyt folyósított. Ügyvezető beszámol az 1932—33. év számadásáról is, amely szerint a bevétel és kiadás 96,936.23 P volt, maradvány készpénzben és betétben 31,896.77 P.

A jövőévi munkaprogramra vonatkozó igazgatói jelentést a választmány teljes egészében elfogadta, amely szerint Hejőpapiban az Erzsébet-árvaház marad a mai 12-ös létszámmal, az újonnan épült árvaház szeptemberben 22, a Júlia-féle kibővített árvaház 24, az özv. Kádárné-féle hajlék 10 s a központi épület 5, összesen 73 árvával megnyitattik, akiket a központi konyháról egyégesen fognak élelmezni. A szikszói árvaház 26 árvával fog működni. Földesen 30 árva helyzetetik el, Berettyóújfaluban a két épületben 50 árva vétetik fel. A fehérgyarmati rokkant és aggménház felszereltetik s a menházi rész 30, a vele kapcsolatos szülőotthon 10 személlyel megkezdí működését. Az átveendő derecskei aggménházban 35 munkaképtelen agg gondoztatik, ha azonban a község a tulajdonjogot is átadja, a Szövetség még 20 férőhellyel bővíti ki az épületet. A kiskunhalasi árvaházat jövő év május 1-én 20—25 árvával megnyitja s a kisújszállási árvaház átvétele esetén újabb 20 árvát vesz gondozás alá.

A Kerkápoly—Bodor-alapítvány újévkor megnyiló kamataiból 15,000 P-t a Hejőpapiban létesítendő árvaház és óvoda céljaira szavaz meg, 20,000 P-t pedig a gyógyíthatatlan fertőző tüdőbetegek számára létesítendő otthon szerzésére kíván fordítani. A további fejlesztés sorrendjére nézve megállapítja, hogy az említett két intézet után elsősorban a gyengeelméjűek, másodsorban az epileptikusok szá-

mára létesít menhelyet, amelynek felállítása az 1934—35. év programját képezi egy, az alsóbb néposztály számára a debreceni hőforrás mellett létesítendő, népház építésével együtt.

Programba vette a választmány a gyermektelepítési akció átvételét s annak megszervezésével és vezetésével Szabó Miklós rákospolotai lelkészt megbízta.

Jövő nyáron a fővárosi gyenge, vérszegény gyermekek számára gyermeknyaraltatási akciókat indít Konecz Aurélné vezetésével. Az ügyvezetői teendők felszaporodására tekintettel s hogy emiatt a szükséges utazások el ne maradjanak, kimondotta a választmány egy utazótitkári állás megszervezését, akinek feladata lesz a propaganda munka személyes irányítása, műsoros esték rendezése, az eszme propagálása, az intézetek látogatása, az évenként négy számban megjelenő Értesítő és a Naptár szerkesztése.

A taggyűjtést és a tagdíj beszédését illetően a választmány az eddigi rendszert kívánja fenntartani s éppen azért felkéri a lelkészeket, hogy míg a helyi fiókokat életképesekké nem tudják tenni s a 2 filléres akciót teljes eredményűvé ki nem fejlesztik, hozzák meg azt az áldozatot, hogy a diakónust fogadják és lássák el. A mutakozó áldásra tekintettel a választmány az 1933—34. évi tagdíj beszédését azokon a helyeken, ahol az 1932—33. évi tagdíjat a f. évben szedték be, már szeptemberben elinduló diakónusokkal kívánja beszédtetni, abban a meggyőződésben élve, hogy a jövő évre programba vett munkák megvalósítása különrendkívüli gyűjtést is indokol. Kimondta a választmány azt is, hogy a belügyminiszterileg megerősített alapszabályok nyújtotta jog alapján s az összes egyházkerületi konventi és zsinati határozatok birtokában nem veszi figyelembe egyes egyházak és egyházmegyék elhárító magaviseletét, hanem a diakónust minden gyülekezetbe elküldi, éppen ezért azokat a nagyobb egyházakat, amelyek a fiók megalakítása és a diakónus elfogadása elől eddig elzárkóztak, felhívja, hogy az egyetemes nagy érdekre tekintettel a Szövetség céljai iránt nagyobb megértést tanúsítsanak.

Megállapította a választmány a jövőévi költségvetést és pedig az építkezési pénztárnál 43,200 P szükséglettel, 44,900 P fedezettel, 1700 P maradvánnyal, a folyó pénztárnál 51,830 P szükséglettel, 52,074.18 P fedezettel s 244.18 P maradvánnyal, mint amely fedezet már ma rendelkezésre áll.

Végül Sipos József esperes számol be arról a szinte szenzációs eredményről, amelyet Szatmár megye kis községei produkáltak a fehérgyarmati kórház érdekében, ugyanilyenekről referálhatott az ügyvezető a meglévő és újonnan megnyitandó árvaházak községeiről, egyházairól és egyeneiről.

Az ülés valósággal templomi hangulatban folyt le s Isten iránti mély hálával zárult.

Református politikai párt.

A nagyszalontai egyházmegye lelkésztervezletén református politikai párt létesítésének kérdésével foglalkoztak s megállapodásukat jegyzőkönyvbe foglalva beküldték az egyházi lapoknak.

Közöljük a jegyzőkönyvet, amely így szól: Tárgyaltattott Farkas László körösszakáli és Fejszcs Endre biharugrai lelkészeknek az egységes lelkészi front, illetőleg a Református Politikai Párt megalkotásáról szóló következő indítványa:

Nincs ma református lelkész Magyarországon, aki, ha őszinte akar lenni, fájdalmasan ne érezné, hogyan ingadoznak az egyetemes református anyaszentegyház négy évszázados falai. Nincs református lelkész, aki túl a „statisztikán” ne tudná, hogyan csúsznak ki kezünkől a református tömegek, mint válik mind idegenebbé a kálvinizmus számára a kálvinista nép. És nem lehet református lelkész, aki lelket tépő harcok, idegroncsoló vívódások őszinte óráiban önmaga előtt való pironkodással ne érezte volna, hogy mind tehetetlenebbül állunk e szörnyű társadalmi, vallási, politikai, világnézeti és gazdasági evolúciók kellős közepén.

Ennek a tarthatatlan helyzetnek pedig az az egyetlen oka, hogy nincs meg az egységes lelkészi frontunk. Ahányan vagyunk, annyi felfogást és annyi akaratot képviselünk. Még egymás számára is idegenek vagyunk. De meg is fizettük az iszonyú árat: Egyfelől elvesztett tekintélyünk még a nép ama rétege előtt is, mely templomba jár, hát még azelőtt, mely csak utcáról ismer bennünket; másfelől pedig nullával lett egyenlő a tekintélyünk úgy a közigazgatással, mint az állammal szemben. Mesterségesen lejárattuk magunkat s mert gerinctelenek és öntudat nélküliek vagyunk, ki is csúszott minden eszköz és minden hatalom a kezünkől. Amíg mi egyedekre széthullva „az én házam az én váram” királyságát játszottuk, a falu szociális, politikai és általában minden gazdasági vezetésének súlypontja százszázalékban áttolódott a lelkésztől a jegyzőre. Amíg mi a magunk függetlenségének, önállóságának s maga uraságának struccpolitikájában büszkélkedtünk, azalatt „tedd ide, elő se vedd” eszközei lettünk a községi jegyzőnek, fullajtárjai tanfelügyelőknek, politikai ágensei és „Gyürközz Jánosai” a szolgabíróknak s modern Don Quichotte-ok módjára állandó meddő harcot folytatunk az állam s a közigazgatás szélmalmaival.

Ez a szépítgetés nélküli tényleges helyzet. Amíg a falu azt kérde (s ezt ne is resteljük megvallani): „Mi hasznát vesszük a papnak?”, addig az állam egyszerűen észre sem vesz bennünket, kéréseinket meg sem hallgatja, idézetekkel tömi be a szánkat, néha megvendégel a terített asztalokról lehulló morzsákkal, esetleg átlátszó vállveregetéssel, mézes-mázos szavak-

kal zengedezik „jófiúságunkat“, végnélküli türelmünket; szórványos kitüntetések mézes-madzagával hallgattatják el feltörni készülő panaszainkat s szégyenteljes, megalázkodó könyörgésünk zárt ajtóra talál, mert mint egyenrangú fél, számításba sem jöhetünk a miniszter urak tárgyaló szentélyeiben, vagyis végső konklúzióképpen: mert mi, református lelkészek széthullott tömeg, alkotóelemeire bontott testület, önérzetétől, önálló véleményétől megfosztott, programmszerűen lejárattott a megszelídített egyedekké degradálódtunk, sem a falu népe, sem az állam előtt nincs tekintélyünk s mondjuk meg úgy, ahogy van: nem félnek tőlünk s azt teszik velünk, amit akarnak.

Ennek a szégyenteljes, önmagában pusztulást rejtő helyzetnek pedig egyetlen orvossága van: az egységes lelkési közvéleményen keresztül meg kell teremteni a *református politikát!*

Az a legteljesebb meggyőződésünk, hogy az egyház jövője és a politika, még ha különösen hangzik is, elválaszthatatlan. Nem is lehet ezt letagadni, hiszen ma mindent a politika irányít s ma minden a politika jegyében jön létre. Ez a legnagyobb hatalom, vele szemben minden kísérlet meddő marad. Aki és ami nincs benne a politikai életben, az egyszerűen nem számít, nem is veszik észre, legyen az személy, vagy akár millió embert magába foglaló erkölcsi testület is. Hogyha tehát a magyar református egyház a mában meg akar maradni s a holnapban arra számít, hogy izmosodjék és növekedjék, akkor egyik legvitalisabb életfeladatát annak a törekvésnek kell képezni, hogy ő is *politikai tényezővé* gerincesedjék s a papjaitól nemhogy eltiltaná a politikát, hanem egyenesen kötelességükké teszi a való vele foglalkozást.

Érezzük, hogy ez a megállapítás különösen hangzó s a gondolat új és talán idegenszerű, de ha utánagondolunk, el kell ismernünk, hogy időszerű és főként szükséges is.

Gondolkozzunk először a falu viszonylatában. Az a református tömeg, amelyik reánk van bízva, az utolsó emberig politizál. Mi, lelkészek, azzal a jelszóval, hogy „becsületos politika nincs“, nem hagyhatjuk ezt a tömeget magára, mert akkor csakugyan könnyen belecsúszhatik a nem becsületos politika fertőjébe, hanem be kell bizonyítanunk, hogy ebben a vonatkozásban is törődünk velük, ami azt jelenti, hogy élére állunk a politikai életben, de hogy református anyaszentegyházunk érdekeit itt is szolgáljuk, nem egyik, vagy másik olyan politikai párt zászlója alá sorakoztatjuk tömegeinket, amelyiknek legfeljebb csak ugródeszka az egyház érdeke, hanem a református politika szolgálatába állítjuk azokat. Nem kell itt attól félnünk, hogy üressé válik ezáltal a templom. Az a tömeg, amelyik azt látja, hogy lelkésze még a nem egyházi vonatkozású életében is jót

akar vele, utána megy annak a lelkésznek a templomba is.

Most pedig gondolkozzunk az állam viszonylatában. Gondoljunk arra a sok elő sem számálható sérelemre, amely az államhatalom részéről éri úgy az egyetemes egyházat, mint az egyes lelkészeket. Gondoljunk arra a sok hiábavaló kopogtatásra, arra a sok meg sem hallgatott tiltakozásra, amelyekkel pl. az ORLE kísérletezik a miniszter urak párnázott ajtaján s akkor gondoljunk arra, hogy micsoda félelmetes hatalommá tudna izmosodni a református egyház, micsoda „eb ura fakó“ volna a református papság minden kiáltó szava, ha a törvényhozás házában *református politikával* ott ülne és ott örködnék érdekeink felett egy olyan politikai frakció, amely csaknem kétmillió református embert érez a háta mögött?

Szilárd meggyőződésünk, hogyha ezt a politikai pártot sikerül megteremteni, akkor nem lesz többé bezárt miniszteri ajtó, jogfosztás és autonómiásérelem!

Pedig sikerülni kell és meg kell teremteni, mert ha ma elodázzuk, akkor holnap, vagy holnapután szorít rá bennünket a szükség, amikor, úgy lehet, már késő lesz.

Ezt a megteremtést kezdje meg egyházmegyénk. Legyünk egyszer már egy véleményen s mint egy ember, tegyük magunkévá az egységes lelkési közvéleményen keresztül a református politikát (amely későbbben protestáns lelkési közvéleménnyé és protestáns politikává is tágulhat). Ezzel a gondolattal kopogtassunk be minden lelkész ajtaján, keressük fel minden egyházmegye lelkési köreit, hogy ez elgondolás harcosává nyerjük meg őket. Ezért az a tiszteletteljes indítványunk: bizzon meg lelkészértekezletünk három lelkésztestvért, akik megszövegezzék azt a felhívást, amellyel az egyházmegye nevében e gondolat megnyerésére és ez ügghöz való csatlakozásra hívjuk fel a más egyházmegyei lelkésztársakat (különkülön) és lelkész köröket.

Ha ez az első lépés sikerül, a második már könnyebb lesz. A lelkészkar egységének megteremtése után azokat a világi nagyjainkat, akik szívükön viselik egyházunk jövőjét, kell megnyerni ennek a politikának. Bizonyára nem egy akad közülük, aki a törekvés finanszírozásának egy részét is magára vállalja. Így válnának vezéreivé ennek a politikának az összes protestáns lelkészek és hivatott világiak s ezek munkálkodása révén tagjává lenne a legtöbb protestáns magyar ember.

Ha kerek számban beszélünk, akkor a nyolcmillió Magyarországon kétmillió a református (pedig ebben a számban nincsenek benne evangélikus testvéreink), ami az összlakosság egynegyedét teszi. Kellő megszervezéssel el lehet érni, hogy ennek a számnak megfelelő képviselők küldjünk az országába. Ezek a képviselők sem ilyen, sem olyan pártállásúak nem volnának, csak magyarok és protestánsok.

Célkitűzéseik, ideáljaik is tiszta magyar és tiszta protestáns, vagyis az örök, szent célon: *a haza boldogulásán kívül* egyetlen célja lenne: megvédelmezni a protestantizmus érdekeit a törvényhozáson, az egyházakon, iskolákon, lelkészeken, tanítókon s a népen keresztül, tehát minden elképzelhető vonalon, ami azt jelenti, hogy ez a politika a legtisztább nemzeti, erkölcsi és altruisztikus alapokon nyugodnék.

„Lelkészerterkeztetünk az indítványt osztatlan egészében, egyhangú lelkesedéssel elfogadjuk, magáévá teszi s egy öttagú bizottságot küld ki, amelynek tagjai: dr. Szarka Sándor nyugalmazott kir. törvényszéki tanácselnök, e. m. főgondnok, Tatár Balázs c. tankerületi főigazgató, e. m. tanácsbíró, továbbá Percz István komádi, Fejszcs Endre biharugrai és Farkas László körösszakáli lelkész. E bizottság feladata pontosan körvonalazni s lefektetni az indítvány alapján az egyetemes református egyház minden lelkészköréhez intézendő s olyan értelmű felhívást, hogy csatlakozva lelkészkörünk határozatához, indítsuk meg az egyetemes református egyház és kálvinizmus érdekében azt az önvédelmi harcot, amelynek eredményességét egyedül a *Református Politikai Párt* biztosíthatja.“

*

Teljes tiszteletadással a nagyszalontai egyházmege nagyérdemű lelkészi értekezlete iránt, megmaradunk a magunk véleménye mellett; rövidre fogva ez: Az egyháznak és minden szolgálójának feladata a Krisztus királyságáért munkálkodás. Ez természetesen társadalmi kérdésekkel foglalkozásra is utal, tehát a politikától légmentesen elzárkózni bizonyára nem lehet. Ám sohasem kell elfelejteni, hogy az Ő országa nem ebből a világból való s az evangélium nem politikai párt program, hanem az egész emberiségnek küldött örömhír. *Szerk.*

ISKOLA

A debreceni református Kollégium tanítóképzőintézetének Értesítője az 1932—33. iskolai évről. Közli: dr. Veress István igazgató.

A szép Értesítőben lelkiismeretes munka eredményéről olvashatunk és győződhetünk meg. Működött 18 rendes és óraadó tanár és 2 hitoktató. A tanári testület iskolán kívüli irodalmi munkássága, a nagy elfoglaltság mellett is kiemelkedő. Az intézetbe beiratkozott 184 rendes tanuló, református 168. Az évi különböző segélyek összege 27,278 P. A tanári kar súlyt fektetett arra, hogy a vallás-erkölcsi és hazafias nevelés a növendékek között ne csak szóval hirdettessék, hanem gyakorlatilag is. Az ifjúság a testnevelésben, cserkészletben, leventeoktatásban, önképzésben és ifjúsági egyletekben fejtette ki munkásságát. A növendékek a gyakorlati kiképzést a gyakorlóiskolákban való

hospitálással egészítik ki. Az intézettel együtt működött a gyakorlóiskola 27 növendékkel és a gazdasági ismételőiskola 36 tanulóval. Tanítóképesítő szóbeli vizsgára 37 jelölt állott. Elnök: F. Varga Lajos esperes, kormánybiztos: Dr. Kállay Kálmán egyetemi tanár volt. — Jelesen képesítőzött: 10, jól: 14, elégségesen: 12, javít: 1. Kántori képesítővizsgát tettek az itt tanultak közül: 33-an. Jeles oklevelet kapott: 24, jót: 8, elégségest: 1 jelölt. Úgyszintén 5 vidéki jelentkező is oklevelet nyert. *bb.*

TUDÓSÍTÁS

A beregi egyházmege

folyó hó 9-én tartotta meg közgyűlését. Költségkímélés szempontjából a szokásos előértekezlet is ugyanekkor volt, így jól belehaladtunk az időbe, amikor az ének és az esperes imája után, kezdetét vehette a kilüszött tárgyak megbeszélése és az érdemleges határozatok kimondása. Különösen nagy érdeklődést váltottak ki a tisztújítással kapcsolatos ügyek: a szavatbontó-bizottság jelentése, a választás ellen beadott felebbezések, az esperesválasztás körüli szabálytalanságok csaknem száz ívre terjedő kivizsgálási irathalmaz, az esperesi tisztségre vonatkozó döntés stb. A közgyűlés határozata szerint a beadott szavazatok nem lettek felbontva, a vizsgálati ügydarabok ismertetésére sor nem került, mert néhány kérdésben utóvizsgálat vált szükségessé. A közgyűlés nem tehetett mást, minthogy a régi tisztikart bizta meg az ügyek további intézésével. A tárgyalás egész menete, melyből itt-ott kicsapott a megromlott adómorál és többenmü kötelesség nem ismerés miatti keserűség hangja, általában a feyelmezetség jegyében folyt le.

Az idő előrehaladottsága miatt a tárgyalást meg kellett szakítani. A mai viszonyokat jellemző egyszerű közebeden erősítettük magunkat hátralevő munkánk elvégzésére. Közebeden mindössze Balogh Sándor bátyánk, a testi erejében megroppant, de szellemileg még mindig friss, nyugalmazott lelkésztestvérünk emelt szót. Egy budapesti, nem mindennapi élményéből kiindulva, a mai világ kirívó erkölcsi fogyatékosságára célzott megkapó képbén, rámutatva arra, hogy a magát ügyesen leplezni akaró erkölcselenség mily frivol eszközökkel próbál bejutni olyan helyre is, amelyhez való jogát régen eljátszotta. Az erkölcsiség őrei között szólalt feyelmeztetőleg, kik közül egyházmegegyénk érdemes gondnokára és esperesére emelte poharát, mint a tiszta erkölcs útján járó öröklőkre.

Ezután a kötelesség visszazólított mindenkit a munkamezőre. Késő délután volt, mikor a közgyűlés berekesztetett. Jelen volt minden alkotótag, egy betegsége miatt meg nem

jelenhetett világi tanácsbíró kivételével. — Mindenki abban a reményben távozott el, hogy a közeljövő elhárítja tőlünk az emésztő kórokat.

Cs. J.,
em. főjegyző.

HALOTTAINK

Hamar István, a budapesti theologiai akadémia nyugalmazott tanára, kormányfőtanácsos, egyházkerületi tanácsbíró s a zuglói református egyházközség főgondnoka, augusztus 11-én délután, 66 éves korában meghalt. Temetése augusztus 14-én délután volt a theologia diszterméből. A szertartást Ravasz László püspök végezte, aki megragadó beszédben méltatta a Hamar István egyszerű és nemes egyéniségét. A temetésen jelen voltak Baltazár Dezső és Farkas István püspökök is, valamint a református egyházi közéletnek sok kiválósága. — Hamar István 1896 óta volt a budapesti theologiai akadémia professzora. A tanítványoknak egész légiját nevelte fel s ezek valamennyien mély tisztelettel és szeretettel gondolnak vissza a komoly tudós és lelkes magyar ember becses irányító munkájára. A szoros értelemben vett hivatalán kívül, sok más jó munkát végzett: egyházkerületének könyvtárnoka és levéltárnoka is volt, a Protestáns Irodalmi Társaságnak választmányi tagja. Ahol megfordult, mindenütt szerették és becsülték. Valóban méltó is volt erre. Fia és testvére gyászolják legközelebről. Legyen áldott emlékezete.

Szabó Gergely karcagi református tanító, 23 éves korában meghalt. A fiatalon elvesztett jó munkást mélyen gyászolják kartársai. Áldás legyen emléken.

Bary Sándor ny. református lelkész, aki Tivadaron és Bátyuban lelkészkedett, Munkácson, 87 esztendőskorában elhunyt. Temetésén a szolgálatot Bertók Béla püspök végezte. Az elhunytban Baty Gyula, a beregi egyházmegye esperese, édesapját gyászolja.

Dr. Pótor Sándor kunszentmártoni községi főorvos, Máv. orvosi tanácsadó, a Stefánia Szövetség főorvosa, tb. járási orvos, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa stb., életének 61. évében, folyó hó 13-án délután 6 órakor Budapesten, szerencsétlenség következtében, váratlanul elhunyt. Érdemes, hű szolga volt, Kollégiumunknak egykor kitűnő tanítványa. Áldás emlékére.

KÜLÖNFÉLÉK

Lapunk legközelebbi kettős száma szeptember 2-án jelenik meg.

Új theologiai doktor. Lencz Sándor református segédlelkész, néhai dr. Lencz Géza egyetemi

tanár fia, ez év júliusában az aberdeeni egyetemen újszövetségi írásmagyarázásból angol nyelven doktorátust tett. Az új doktor tanulmányait előzőleg Debrecenben, Amsterdamban, Glasgowban és Edinburghban végezte.

Új püspök. A jugoszláviai református gyülekezetek az új egyházi törvények értelmében most választották meg első püspöküket. A szavazás eredményeként Ágoston Sándor bácsfeketehegyi lelkész, eddigi főesperes lett az új püspök. Ágoston Sándor eddig is nagyarányú munkát végzett, mint a Magvető c. egyházi lap szerkesztője, mint külföldi gyűléseken egyháza képviselője mindenkor hű sáfárnak, mélyhitű keresztyénnek, bölcs vezetőnek bizonyult. Elnöksége dr. Kurz Henrik főgondnok lett. A választás, az ottani törvények értelmében, 10 évre szól. Isten áldása legyen az egyházkerületen és vezetőin.

A hátralékok, valamint az előfizetési díjak beküldését tisztelettel kérjük, mert képtelenek vagyunk kötelezettségeink teljesítésére. Postatakarékpénztári csekkszám: 43,916.

A zsinati törvényekre az észrevételek a kormánytól leérkeztek s a zsinat törvényegyeztető bizottsága augusztus 30-án veszi azokat tárgyalás alá.

Lelkészmeghívás. Az elszakított területen levő biharvajdai gyülekezet, a tragikus véget ért Kovács Gábor elhalálózásával megüresedett lelkészi állásra egyhangú lelkesedéssel Szücs Istvánt, a nagyváradi-velencei paróchiális-kör segédlelkészét hívta meg, aki állását augusztus 6-án foglalta el.

A gödöllői eserkészttáborban az utolsó vasárnapon, augusztus 13-án, Soltész Elemér tábori püspök prédikált.

Svájci, holland, francia, angol és amerikai ifjak jártak Debrecenben a gödöllői cserkészttáborozás alkalmából. Egyenest Debrecenbe vágytak ezek és egyrésztük nem is a cserkészparancsnokság rendelkezésével, hanem külön utazott Debrecenbe. A hollandusok a rádió útján külön is elbűcsűztak Debrecenről. Sajnos Magyarországról nem sokat tudnak a külföldön. Még Budapestet is könnyen összetévesztik Bukaresttel. De Debrecen mindenütt, ahol reformátusok laknak, hírből ismerik és Debrecen neve vonzó erő a külföld protestánsai előtt. Ezt mindenkinek jó volna tudni és állandóan szem előtt tartani.

A Magyar Ifjúság júl.-aug. száma bőséges és színes tartalommal megjelent. Ismerteti a Keresztyén Ifjúsági Egyesületek (KIE) mozgalmi híreit, foglalkozik az iparosifjúság helyzetével, beszámol a chicagói világkiállításról, rendkívül érdekes illusztrált cikket hoz az új művészeti törekvésekről, azonkívül tartalmaz könyvismertetéseket, cserkészrovatot, verseket, sportcikket stb. Jelen szám főbb munkatársai: Karácsony Sándor dr., Simándy Pál, Szokolay Béla, Hilscher Rezső dr., Batiz Dénes dr.,

Szóllósy István, Weöres Sándor. Évi előfizetése 2 P. (Felelős szerkesztő: Szondi Béla. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. ker., Horánszky-u. 26.)

A belényesi református egyház nemrég ünnepelte meg temploma építésének 150 éves évfordulóját. A nagyszabású ünnepélyen Sulyok István püspök is megjelent és az ünnepi istentiszteleten ő prédikált.

Erdélyi vendégek Debrecenben. Augusztus 5. és 6-án Kolozsvárról, Nagyenyedről és Tor-dáról érkeztek vendégek Debrecenbe, ahol szeretettel fogadták őket. Vacsorát és ebédet az SDG leányköre, illetve a Templomegyesület adott. Debrecenből tanulmányútjukat folytatták tovább.

Az egyetemes konvent a eserkészeket megajándékozta vallásos elmélkedéseket tartalmazó füzettel.

Hivatalos értesítés.

A Tiszántúli Református Egyházkerület Püspökétől.
2646/1648—1933. szám.

Körlevél.

Tudomásulvétel céljából felhívom a kebel-beli középiskolák és középfokú tanintézetek tekintetes igazgatóságának figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium kiadásában megjelenő „Hivatalos Közlöny” folyó hó 1-én megjelent 15. számában közzétett alábbi rendeletekre:

29,706—1933. V. a) 1. Leánygimnáziumi latinnyelvi tanterv.

30,081—1933. V. a) 1. Gyorsírási tanterv.

42,063—1933. V. a) 2. Évvégi értesítők felterjesztése.

Debrecen, 1933 augusztus 8.

Atyafiságos szeretettel:

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

ad 95. gh.—1933.

Hivatalos értesítés.

A m. kir. kultuszminiszterium az 1932—33. évi időszakban felmerült hivatalos portókölt-ségeknek részbeni megtérítését engedélyezvén: egyházkerületi gazdasági hivatalunk felkéri az egyházközségek lelkészi hivatalait, úgyszintén az összes középiskolák igazgatóságaitú hogy az 1932 július 1-től 1933 június hó 30-ig terjedő állami költségvetési időszak alatt hivatalos levelezésekre fordított költségekről annak részbeni megtérítése céljából a korábbi években is megkívánt (alábbi minta szerint kiállított: szabályszerű hivatalos igazolványt: *legkésőbb szeptember hó 15-ig* annál is inkább méltóztassanak betérjeszteni, mivel az ezen határidő után bejelentett igények már figyelembe vehetők nem lesznek.

A fentebb említett hivatalos igazolványon kívül a portóköltés részletetés megállapítha-tása céljából egyidejűleg még az itt közölt szövegű számadási kivonat is felterjesztendő lesz, mivel a m. kir. Kultuszminiszter úr az összes portósegélyekre a korábbi években folyó-sított közel 15,000 P helyett ezúttal már csak 7000 pengőt bocsátott az egyházkerület rendel-kezésére. Ez a körülmény természetesen azt vonja maga után, hogy a most számjelzett ren-delkezési átalány arányos kiosztásánál csak a kellő igazolással ellátott s számadási kivonattal felszerelt igénybejelentések fognak figyelembe vétetni.

Minta! Hivatalos igazolvány. Melyszerint alulírott postahivatal (postaügynökség) hiva-talosan igazolja, hogy a i református lelkészi hivatal 1932 július 1-től 1933 június 30-ig hivatalos (közönséges és aján-lott) levelek postaportója fejében, postakönyvé-nek tanúsága szerint összesen P fill. szóval is P fillér készkiadást teljesített.

Kelt:, 1933. évi hó n.

.....
a postahivatal vezetője.

Minta!

Kivonat

a i egyházközség
1932—33. évi zárószámadásából.

Sorszám	Egyház-község neve	Az évi levél posta-küldemények száma	Az 1932 július 1-től 1933 június 30-ig felmerült portókölt-ségek összege	Ebből költségvetési-leg előir. összeggel fedezettett	Ebből a legutóbb nyert áll. segéllyel fedezettett	Jegyzet

Egyházkerületi gazdasági hivatal felkéri azon egyházak lelkészi hivatalait, melyek már a portóigénylést s postahivatali igazolványt be-terjesztették, hogy pótlólag az itt kívánt számadási kivonatot is küldjék be.

Debrecen, 1933 augusztus 15-én.

Varga Pál,
egyházkerületi számvevő,
a gazdasági hivatal vezetője.

Laptulajdonos: **Dr. KUN BÉLA.**

Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfejsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szöveget

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATÓTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kitűnő futóképeségű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1933-1465

Protestáns egyházi irodalom!

- Dr. Baltazár Dezső : Elég nekem az Isten kegyelme 1.—
— A próbáltatások idejéből —.50
Dr. Bartók György : Forradalom és reformáció —.30
Benke Tibor : A munkásság és a vallás belmissziói szempontból —.60
Czeplédy Emánuel : Baltazár Dezső református püspök életrajza —.50
Dr. Erdős József : A második helvét hitvallás 1.—
Dr. Erdős Károly : Méliusz világító-lámpásának sugarai —.50
Dr. Illyés Endre : A magyar református földművelő nép lelki élete 2.90
Dr. Ince Gábor : Az Úr áldassék ! (57 magyar református lelkész prédikációja az év különböző ünnepeire és vasárnapjaira) 7.—
— Esketési beszédek 3.—
— Keresztelési beszédek 3.—
— Temetési beszédek 3.—
— „Az az ember Te vagy !” (Prédikációk) 2.—
Kroeker—Ferenczy Károly dr. : Világhatalom és Istenország 3.40
Dr. szentpéteri Kun Ágota : A debreceni református Nagytemplom 1.—
Dr. szentpéteri Kun Béla : Magyar református egyházalkotmány 1.60
Makay Miklós : A gyakorlati keresztyénység világmozgalma 1.80
Dr. Módis László : Rövid bibliai héber nyelvtan 6.—
— Zakariás próféta és könyve 2.80
Dr. Ravasz László : A nemzeti egység lelke —.40
Révész Imre élete 1.—
Dr. Révész Imre : Az Ige fénye (Prédikációk) 1.20
— Kálvin János élete —.80
Szabó Gyula : „Sötétségből világosság ragyogjon !” (Prédikációk) 1.50
Dr. Szeberényi Lajos Zs. : Marxtól Leninig (A modern pogányság harca a keresztyénység ellen) 3.—
Varga József : Korálkönyv 6.—
Dr. Vasady Béla : A hit misztériuma 7.—

Fenti művek kaphatók :

„MÉLIUSZ”
KÖNYVKERESKEDÉS

DEBRECEN,
FERENC JÓZSEF-ÚT 26. SZ. ALATT.